

מעש"ר שמוציאו לחוץ ואינו אוכלו האם חיוב יש להרים ממנו תרומ"ע

(א). נהגו מדקדקים אשר בכמה מצוות עשה דאיתמר בהו דינא ד'לכם' (אתרוג, כזית מצה, יו"ט ראשון של סוכות וכזית מרור) שאע"פ שבהפרשת תרומ"ע בסתם, אין מפרישין לחוץ את המעש"ר אלא קוראין לו שם בלבד, מ"מ בהפרשות אלו מוציאים המעש"ר מחוץ לפירות. ומשום דס"ל שאע"פ שאפשר להפטר מחובת הנתינה ללוי שאינו מיוחס משום ספק ממון, מ"מ אכתי הוי ממון השבט ואין בממון זה דין 'לכם'. (ועיין דרך אמונה פ"ו מתרומות ה"ב שהביא כן בשם מרן החזו"א).

ויש להסתפק, אם בכה"ג שמוציאים מן הפירות את המעש"ר חוצה, האם חובה יש להפריש ממנו תרומת מעשר, או דילמא שלעולם אין אנו נצרכים לתרומ"ע אלא משום תיקון המעש"ר, והשתא שבלא"ה אין אנו משתמשים במעש"ר, שוב א"צ להפריש תרומ"ע.

הפרשת תרו"מ מצוה חיובית או קיומית

(ב). שאלה זו יש לדון בה מכמה אנפי, ראשית תלי אי הפרשת תרו"מ הרי היא מצוה חיובית באופן שאפילו אם אינו רוצה לאכול מן הפירות חייב להרים מהן תרו"מ. (וכמש"כ בט"ז יור"ד סי' א ס"ק יז, וכ"נ דעת הגר"א בביאורו לאו"ח סי' ח ס"ק ב בהשגתו על המג"א, וכ"כ באמרי בינה דיני תרו"מ סי' ג בדעת כמה ראשונים), או שאין הפרשת תרו"מ מצוה אלא כשחיטה וכיו"ב שאם רוצה לאכול או למכור וכו' אזי מחויב לתקן הפירות, ואם לאו אינו מחויב כלל. (וכמש"כ להדיא רש"י בגיטין מז, ב ד"ה מדאורייתא וכ"כ ר"א בהרמב"ם בברכת אברהם סי' יד בדעת הרמב"ם, וכן השיג על הט"ז הגרעק"א ביור"ד שם). ולכאורה אי אין מצות הפרשת התרו"מ חובת הפירות א"כ בכה"ג שאינו אוכל את המעש"ר לא יצטרך להפריש¹.

(ג). אלא שיסוד הספק תלי בחקירה מוקדמת יותר, והוא שיש לספק האם תרומת מעשר טובלת רק את המעש"ר והכרי כולו הותר אחר הפרשת המעש"ר, או דילמא טובלת התרומ"ע הכרי כולו, באופן שאם לא הפריש הלוי תרומ"ע ממעש"ר שלו הכרי כולו אסור לישראל. ולגודל התימא לפו"ר ל"מ פתרון מפורש לשאלה זה בדברי חז"ל ובמשנת ראשונים.

תרומ"ע חובת כרי או חובת מעש"ר

(ד). וכשנבוא לדון בשאלה זו, יש לנו לברר תחילה האם תרומ"ע יסוד חיובה מן הכרי כולו, אלא דצורת הפרשתה דרך מעשר מן המעשר, או דילמא חיוב תרומ"ע אינו אלא חיוב הנוצר ממעש"ר, וכל שלא נקבע מעש"ר ליכא חיוב תרומ"ע בכרי כלל.

ולפי פשוטו בשאלה זו נחלקו רבותינו הראשונים, דדעת הרמב"ם (פ"ט ממע"ש ה"ה, וכמו שדייק בדבריו הרדב"ז פ"ג ממאכ"א ה"כ ועוד אחרונים) והחינוך (מצוה רפ"ד, ע"ש במנ"ח באורך) דבדיעבד אם הרים תרומ"ע מן הכרי קודם מעש"ר, חיילא תרומה². אבל שא"ר חלוקים ע"ז. ולדעתם אם הפריש תרומ"ע קודם מעש"ר לא עשה ולא מידי³. והינו דלדעת הרמב"ם והחינוך תרומ"ע חובת כרי היא, ומשום כך אף שלא קבע מעש"ר, שפיר חלה. אבל הני דפליגו וס"ל דלא עשה כלום ס"ל דכל זמן שלא הרים מעש"ר אין חיוב תרומ"ע כלל⁴. וכן כתב לבאר מחלוקתם בספר אפיקי ים (ח"א סי' יא אותיות ד- ח ואות יג)⁵.

¹ ואי הוה מצוה חיובית, מחויב להפריש אף תרומ"ע, ואע"פ שעיקרה ללוי מ"מ לדעת אא"ג (גיטין ל, ב) דאף ישראל מצי להפריש, אף מצוה יש בדבר. וד"ז למדנו מלשון תוס' שם ד"ה אין שכתבו וז"ל: וא"ת נהי שיש לו רשות לתרום שמא לא חשש לתרום מעשר שעתיד ליתן ללוי והיאך נתיר מספק וי"ל דכיון שהרשות בידו ושהה זמן גדול בביתו ומצוה עליה רמיה סתמא דמילתא דתקוניה תקניה. וכ"ה בתוסה"ר שם. מיהו מדברי הרמב"ם ל"מ כן שזה לשונו (פ"ג מתרומות ה"ב): מצות תרומת מעשר שיפריש אותה בן לוי ממעשרו שנאמר וכו', ויש לישראל להפריש אותה. ובבינת אדם ס"י סק"ב דייק בלישניה דהר"מ דלכתחילה מצוה על הלוי להפריש ואין הישראל מפריש אלא בשעה"ד. אבל עיין חזו"א מעשרות ז' ס"ק יד. (ואפשר דאף להר"מ דלכתחילה המצוה על הלוי, היינו רק כשיפריש הלוי, אבל אם לא בא הלוי, שוב הדר חיובא לבעה"ב וצ"ע). וכ"כ במנ"ח מצוה שצ"ו אות ג' דנר' דפליגו בזה הר"מ והתוס'.

² וכבר הביאו אחרונים דבסה"מ (ל"ת קנ"ג) מבואר שכן היתה גרסת הרמב"ם בסוגיא דמכות טז, ב: ניטלה ממנו תרומ"ע ולא מעש"ר מנין וכו'. ולפי"ז מבואר להדיא דחייל קודם מעש"ר.

³ עיין הרצאת השיטות בספר המעשר והתרומה פ"א הערה י' ובבה"ל של דרך אמונה פ"ג מתרומות הכ"ג.

⁴ ולדרך זו נוטים דברי מרן בכס"מ (מעשר פ"ט ה"ו) וז"ל שם: משנה בפ"ק דדמאי (משנה ד) גבי דמאי אם הקדים מעשר שני לראשון אין בכך כלום ומשמע דוקא הקדים שני לראשון אבל תרומת מעשר קודם מעשר לא וכן בדין שהרי תרומת מעשר היא

ובספר אפיק"י שם (אות יא) כתב לבאר בזה גם פלוגתת רש"י והרמב"ם (ההולך בזה לשיטתו), אהא דאמרין בביצה (י"ג ע"א) אר"א אמר רשב"ל מעשר ראשון שהקדימו בשבלין שמו טובלו לתרומת מעשר. וכתב רש"י (ד"ה שמו טובלו): שם מעשר שקרא עליו טובלו ואוסרו **באכילת עראי ובמיתה** כדין טבל עד שירים תרומת מעשר שלו ולקמיה יהיב טעמא עכ"ל. ושם בע"ב אמרו בגמ': מאי טעמא, אמר רבא הואיל ויצא עליה שם מעשר. ופירש"י (ד"ה הואיל): רחמנא אמר והרמותם ממנו מעשר מן המעשר, **משנקרא מעשר הזקיקם לתרומתו** עכ"ל. והיינו דס"ל לרש"י דמשום שנקרא שם מעשר על שבולין אלו - אע"פ שהם קודם מירוח - חייל השתא מדאורייתא חיוב דתרומת מעשר. דאין החיוב תלי בכרי באופן שקודם מירוח לא יתחייב, אלא חיובו מחמת שם 'מעשר'. אבל שיטת הרמב"ם (פ"ג ממעשר הי"ט) דמעש"ר שהקדימו בשבלין אם אכל אכילת עראי מכין אותו מכת מרדות. והיינו דמדאורייתא אינו טבל, דאף תרומ"ע חיובה מן הכרי ולכך קודם מירוח באכילת עראי אינו אלא דרבנן.

וביבמות (פו, א) שנינו מנ"ל שכשם שתרומה טובלת אף מעשר ראשון נמי טובל, וילפו לה מקראי עי"ש. ופירש"י (ד"ה תרומה): תרומה טובלת, שכל זמן שלא הופרשה חייבין מיתה על אכילתו של טבל דהא מיתה כתיב ביה. והק' עליו בתוס' שם (ד"ה מה, ולפי מה שביארם במהר"ם שם) דאם יסוד איסור טבל הוא משום התרומה המעורב בה, א"כ למה לן קרא דמעש"ר טובל את הכרי, והא אף מעש"ר המעורב בכרי פתיך ביה תרומ"ע, וא"כ משום זה בלבד יש לנו ללמוד דמעש"ר טובל את הכרי.

ובדעת רש"י כתב מהרי"ט (בתשובה סי' כה) וז"ל: יש ליישב פירושו דלעולם אפי' תרומת מעשר הוא ס"ל דלא טביל. וס"ל לרש"י שכשכתוב מיתה בתרומה ה"ה עד שלא הופרשה כיון שחייבתו תורה להפרישה דכל העומד ליגזז כגזוז דמי וה"ה במעשר ראשון שהופרש ועדין לא נטל תרומתו כיון שנפרש חל עליה חיוב התרומה חל עליה חיוב מיתה **אבל טבל שלא הופרש ממנו מעשר ראשון לא מחייב מיתה משום תרומת מעשר שבו דאכתי לא חל חיובו עד שיפריש המעשר אז חל החיוב על הלוי להפרישה, עכ"ל**⁶.

והנה למסקנא דילפינן בגמ' שם דתרומת מעשר טובלת את המעש"ר, לכאורה היינו משום המעש"ר, אבל במהרי"ט שם מבואר דלמסקנא דילפינן מקרא, ילפינן דהכרי טבול לתרומ"ע⁷. ועד"ז ביאר המהרי"ט גם דברי הגמ' (בסוטה מח, א) אהא דיוחנן כהן גדול תיקן דמאי משום שראה שאין מפרישים אלא תרומה גדולה אבל תרומת מעשר לא הפריש. וכתב מהרי"ט וז"ל "זו היא דרשתו של יוחנן כהן גדול בפ' עגלה ערופה דתניא לפי ששלח בכל גבול ישראל וראה שלא היו מפרישין אלא תרומה גדולה ופירש רש"י בפ"ק דבכורות [יא, ב ד"ה דמאי] **שהיו סבורין שתרומת מעשר לא חל חיובה עד שיפרישו המעש' ועל הלויים רמי חיובא כדכתיב ואל הלויים תדבר וכו'** כי תקחו מאת בני ישראל ונתתם ממנו וכו'", עכ"ל.

וביאר דבריו נראה דעמי הארצות טעו בתרת', חשבו דתרומת מעשר אין חיובה אלא משעה שהפרישו מעשר ראשון, וחשבו דמעשר ראשון אינו חובה אלא על הלוי, אבל ישראל יכול לאכול מעש"ר בלא הרמת תרומ"ע. ומבואר, דאליבא דאמת לימדם דתרומ"ע חובת הכרי היא. [ואי לא תימא כן בביאור דבריו, אינו מובן שייכות דרשת יוחנן כה"ג, לההיא דיבמות, ועיין].

אמנם לולי דברי המהרי"ט ז"ל היה אפשר לפרש דברי רש"י בבכורות שם דטעו רק לחשוב דמעש"ר מותר באכילה לישראל ואסור רק ללוי, שזה לשונו שם: 'כדמפרש במסכת סוטה (דף מח) משום דסבר עם הארץ ללוי הוא דפקיד רחמנא למיתב תרומת מעשר ולא לדידי', עכ"ל. ועדין צ"ע.

מעשר מן המעשר ואם אין המעשר היאך יפריש מעשרו. אמנם עיין מנ"ח שם מה שביאר דבריו, ודוחק, וראה מש"כ ע"ד המנ"ח באפיקי שם אות ח.

⁵ וכ"כ בחזו"א (דמאי א' ה) שאחר שהביא דברי הרמב"ם כתב וז"ל: מבואר מדברי רבינו שאפשר להפריש תרומ"ע קודם מעש"ר וכו', והנה לדעת רבינו **תרומת מעשר חובת כל הכרי**, אלא דלכתחילה מפרישו תוך המעשר, ובזה נתקן הכרי ועדין לא נתקן המעשר.

⁶ ולכאורה בשיטת תוס' נראה דס"ל כהרמב"ם ודעמיה דאף תרומ"ע חובת כרי, אלא דהמהרי"ט שם סיים וכתב 'וסברא זו נכונה וברורה ואף לתירוץ התוס' אנו צריכין לה', וצ"ב כונתו ועי"ש באפיק"י אות י"ח.

⁷ ואפשר גם שיש לתלות כ"ז בפלוגתת הראשונים אם כרי שלא הורם ממנו מעש"ר אם הוא במיתה או במלקות בלבד. ואכ"מ להאריך עוד.

לדעת הני דס"ל דכל הכרי טבול לתרומ"ע, האם כן הוא גם אחר הפרשת המעשר ראשון

ה). עכ"פ, לדעת הרמב"ם ודעימיה, דמבוארת שיטתם דתרומ"ע חובת הכרי הוא, וכל הכרי טבול לתרומ"ע, ואין התרומ"ע תוצאה מן המעשר בלחוד, א"כ לפו"ר עולה מזה דאף לאחר הפרשת המעשר ראשון עדיין טבול הכרי כולו לתרומת מעשר, שהרי איך יפקע טבילותו של הכרי לתרומ"ע בהפרשת המעשר לחוד.

אכן כל מש"כ הרי הוא בהנחה דלדעת הרמב"ם תרומ"ע הרי היא ביסודה חובת הכרי והפרשתה הרי היא תרומה על כל הכרי, רק דצורת הפרשתה (לכתחילה) דרך מעשר מן המעשר, ולפיכך יש מקום לומר דתרומ"ע טובלת את כל הכרי, אמנם אפשר דאף להר"מ, תרומ"ע חובת המעשר היא, והא דאפשר להפריש תרומ"ע קודם המעשר, היינו משום המעשר שהכרי טבול לו. והיינו דטבילותו של הכרי לתרומ"ע הרי היא רק מחמת טבילותו שלו למעשר. (ובסברא הוא מוקשה לומר דלתא דחויב שכזה יש בה תוקף ליצור חלות של תרומ"ע). ולפי"ז אחר שהוציאו מן הכרי את המעשר אין הכרי טבול עוד לתרומ"ע.

ואם חומה היא נבנה עליה טירת כסף, ויעלה לנו דין מחודש, דאף להרמב"ם שאפשר להפריש תרומ"ע מן הכרי קודם מעשר"ר, היינו דוקא קודם שתיקנוהו ממעשר"ר, אבל אחר שהפרישו מעשר"ר מן הכרי, שוב אי אפשר להרים ממנו תרומ"ע. וגם זה חדש.

וחכ"א העיר לנכון דעל כרחק צ"ל כן בשיטת הרמב"ם, דאלת"ה תיקשי עליו ממשנה שלימה. דתנן בטבול יום (פ"ד מ"ד): לגין [כעין כד של עץ - רע"ב] שהוא טבול יום ומלאהו מן החבית מעשר טבל [היינו מעשר ראשון שלא נטלה תרומתו] אם אמר הרי זו תרומת מעשר משתחשך [כדי שיערב שמשו של לגין ולא יפסול את התרומה. דאם היתה תרומה חלה מבעוד יום, היתה נפסלת בטבול יום] הרי זו תרומת מעשר וכו' נשברה החבית [מבעוד יום] הלגין בטבלו [שבשעה שהיה ראוי שיקבע תרומה לא היה בעולם הדבר שנעשה תרומה עליו, הלכך לא חל עליו שם תרומה והרי הוא טבל].

והנה אי נימא דתרומ"ע הרי היא הפרשה על כל הכרי, א"כ אמאי נשאר הלגין בטבלן, והא דהדבר שנעשה תרומה עליו אינו רק החבית אלא אף הכרי כולו, והכרי כולו לא נתפרש שאיננו, וא"כ ליהוי הלגין תרומה על הכרי כולו, ולא גרע מהפרשת תרומ"ע מן הכרי קודם מעשר"ר⁸. ועל כרחק צ"ל דאף להר"מ לעולם אין ההפרשה אלא כלפי המעשר המעורב בכרי, ולכך אחר שהוציאו מן הכרי את המעשר"ר, אי אפשר להוציא ממנו תרומ"ע, ואין התרומ"ע מופרשת אלא על המעשר"ר בלבד, ואין הכרי טבול לתרומ"ע כלל. ולפיכך שפיר הוי הלגין בטבלן שאין להם על מה שיתרמו⁹, עכ"ד.

תרומ"ע נקראת בכל מקום אחד מעשר ולא אחד ממאה

ו). והכא נמי מסתברא דאף להרמב"ם תרומ"ע לעולם היא הפרשה מן המעשר"ר, רק דלדעתו סגי בטבילות של הכרי למעשר"ר ע"מ שנוכל כבר להפריש ממנו תרומ"ע, דהא תרומ"ע נקראת בכל מקום (ראה תרומות פ"ד מ"ה) אחד מעשר ולא אחד ממאה, ותואר זה נזכר בגמ' לילף הלכתא מיניה. וכדאשכחן במנחות (עז, ב) גבי לחמי תודה דילפינן שיעור תרומתו, אחד מעשרה, מתרומת מעשר. וכן בגמ' יומא (כד, א) מספק"ל לגמ' אי שיעור תרומת הדשן כשיעור תרומ"ע ופירש רש"י: אחד מעשרה¹⁰. ועיין חזו"א (דמאי סי' א אות ה') שכתב בשיטת הרמב"ם דאם הפריש תרומ"ע קודם מעשר"ר, יפריש ט' חלקים מעשר"ר, וזה מורה לפו"ר דס"ל דגם כשמפריש מן הכרי כולו תרומ"ע, חשיב הפרשה מן המעשר"ר.

מכ"מ מוכח דאחר הפרשת המעשר"ר נתקן הכרי

⁸ ודחק לומר, דתרי גדרי הפרשות איכא לדעת הרמב"ם, חד כשמפריש קודם תרומ"ע ואז הוי הפרשה מן הכרי כולו, אבל כשמפריש מן המעשר"ר הוי הפרשה מן המעשר בלבד. שכ"ז אין לו מקור ועיקר.

⁹ ובאמת היה מקום לומר דתרומ"ע טובל את כל הכרי אף שאין ההפרשה אלא מן המעשר"ר, דתנאי הוא שלא נתקן הכרי אלא כשנתקן המעשר"ר, ובזה היה אפשר לבאר הא דנשאר הלגין בטבלן, אע"פ דהכרי נשאר גם הוא טבול לתרומ"ע, מ"מ אין ההפרשה אלא מן המעשר"ר והשתא ליכא מעשר"ר דתיחול ההפרשה, אלא שכל המקור שע"פ יש לדון בדבר החדש דתרומ"ע טובל את כל הכרי הרי הוא משום שיטת הרמב"ם דס"ל שאפשר להפריש תרומ"ע מן הכרי, וכיון דגם לשיטתו מוכח דאחר שהוציאו המעשר"ר אי אפשר להרים ממנו תרומ"ע, אין לדברים על מה שיסמוכו.

¹⁰ וכ"ה גם בד"ו. אבל בד' אמ"ד כ' עה"ג: 'נ"א אחד ממאה'. ובהגהות יעב"ץ שם כתב וז"ל: אחד מעשרה וכו', כך הוא הנכון בלשון שכן שנינו גם במשנה דתרומות פ"ד ולחנם הציגו בד"א נ"א אחד ממאה, ע"כ.

ז). וכן יש להוכיח לכאורה מכמה מקומות דאחר הפרשת המעש"ר נתקן הכרי, ואין התרומ"ע טובלת עוד אלא את המעש"ר בלבד. וכדלקמן: תנינן במסכת דמאי (פ"ז מ"ד), הלוקח יין מבין הכותים אומר שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה ועשרה מעשר ותשעה מעשר שני מחל ושותה, ע"כ. ותרומת מעשר לא אתפריש, וכתבו ראשונים דאכן א"צ שיפריש¹¹, ומוכח דסגי בהפרשת המעש"ר בלבד (דרך ברירה) כלפי תיקון היין לשתייה.

וכן יש להוכיח קצת ממעשה דרב ינאי (יבמות צג, א) שמשום צורך שבת הפריש מעש"ר שלא מן המוקף (ותרומה לא היה צריך להפריש כמ"ש בירושלמי פ"ג ממעשרות, א"א לגורן שתעקר עד שיתרם' - ביאור הגר"א יור"ד סי' של"א ס"ק סח קיח), ואילו תרומ"ע לא כתיב. (ואולי לא נזכר כן בגמ' לפי שאין בזה חידוש כ"כ, למש"כ הרמב"ם פ"ג מתרומות הדין ניטלת תרומ"ע שלא מן המוקף ורק ת"ח אין תורמין אלא מן המוקף).

וכן משמעות ריהטת הסוגיא בגיטין (ל, ב) גבי ישראל שאומר ללוי מעש"ר שלך או של אביך בידו, שלא דנו אלא אם צריך הלוי להפריש מעש"ר ממעש"ר זה או אם יחוש הישראל שעשה הלוי את המעש"ר כולו לתרומ"ע, ועל הכרי כולו לא דנו כלל, ולאמור לא הו"ל לגמ' לאוקמי שהישראל הודיע לבן לוי וכו', אלא דהישראל גופא מסופק, שאם לא הפריש אביו את התרומ"ע מן המעש"ר הרי שהכרי כולו אסור. ומזה לא הזכירו כלל.

ח). ולפי המבואר לעיל עולה, דאי תרומ"ע חובת הכרי, וכדברי מהרי"ט, וכמש"כ באפיק"י ובחזו"א בדעת כמה ראשונים, אינו מובן איך יתוקן הכרי ויפקע ממנו טבלו זה אחר הפרשת המעש"ר גרידא¹². ואם נמצא בדברי חז"ל דכרי שהורם ממנו מעש"ר מותר באכילה, לכאורה יש בזה בכדי להוכיח דאין התרומ"ע אלא חובת המעשר בלבד, ואף שאפשר להפרישו קודם מעש"ר, היינו משום המעש"ר המעורב בו וכדלכעיל¹³.

קביעות מקום ההפרשה מתרת את הכרי

ט). והנה לכאורה היה מקום לסלק תמיהה זו ע"ד האחרונים הנ"ל (דמחז תרומ"ע חובת הכרי ומאידיך גיסא אחר הפרשת המעש"ר נתקן הכרי) עם המבואר (עיין ירושלמי פ"ג מתרומות ה"ה ובר"מ פ"ג מתרומות ח' ועוד) דהאומר תרומת כרי זה לתוכו בצפוננו, אע"פ שאין כאן הפרשה מעליתא דלא מקרי שיירה ניכרין, מ"מ חל חיוב הפרשת התרומה מצפוננו דייקא¹⁴. ומצינו לגדולי האחרונים (יש"ש מהרלב"ח ועוד, הו"ד במעדני ארץ פ"ג מתרומות שם ד"ה עם סיום) שפירשו דבכה"ג הועילה הפרשה זו אף להתיר את הכרי כולו מידי טבל, והיינו דבזה בלבד שקבע את מקום החיוב להפרשת התרומה, אע"פ שעדין רמיא עליה לחזור ולהפריש מצפוננו, ואכתי צפוננו טבל גמור הוא, מ"מ קביעה זו הועילה להתיר את הכרי כולו. ולפי"ז היה מקום לומר גם בניד"ד דאע"פ שהיה הכרי כולו טבול מתחילה לתרומ"ע, מ"מ אחר שהפריש מעש"ר, קבע עי"ז שתרומ"ע מופרשת ממנו, ובזה בלבד כבר התיר הכרי מטבילתו לתרומ"ע. (ועיין כיו"ב פ"ז מדמאי משנה ו' ובשנו"א שם).

אלא שכ"ז ליתא, דא"כ לעולם יהיה חיוב להפריש תרומ"ע מן מעש"ר זה בלבד, ולא נוכל להפריש תרומ"ע מן מעש"ר אחר הטבול לתרומ"ע, וזה אינו וכמבואר בכמה דוכתי. וז"ל הר"מ (פ"ג מתרומה הכ"א): בן לוי שהיה לו מע"ר שלא ניטלה ממנו תרומתו והניחו להיות מפריש עליו והולך הוא בטבלו מה שעשה עשוי, שנאמר כי את מעשר בני ישראל אשר ירימו לה' תרומה מלמד שהוא עושה את כולו תרומה לאחר. (ומקור הדין במשנה תרומות פ"ק מ"ה. ועיין גם ב"מ נט, א וגיטין ל, ב) ואכן במעדני ארץ שם כתב דהא דבעינן למילף הא מילתא מקרא היינו "דסד"א דבשעה שמפרישים מעשר ראשון נעשה כאילו גם קרא שם על אחר מהעשרה מהמעשר שיהיה תרומת מעשר וצריך להפריש דוקא מינה וביה, הילכך אשמועינן קרא שהפרשת התרומת מעשר אינה צריכה להיות דוקא מכל מעשר מינה וביה, ע"כ. והדרינן לקמייתא דלדעת הסובר דתרומ"ע חובת כרי, נראה לכאורה דתרומ"ע יטבול את הכרי כולו אף לאחר הפרשת המעש"ר.

נתארכו הדברים, ועדיין לא נתבחרו כל צרכם, ולוואי ויהיו דברינו פתח לבירור שמועה עמומה זו ע"י המעינים שיבואו אחרינו, ומינם תרווח שמעתתא.

בצלאל דבליצקי
בני ברק

¹¹ עיין תוס' סוכה כג, ב ד"ה שני ר"ש דמאי שם. וראה גם תפא"י שם.

¹² וצ"ע בחזו"א שם שדבריו מורים דאחר הפרשת המעש"ר שוב לא טבול הכרי לתרומ"ע. ולדידיה אינו מובן.

¹³ ועדין צ"ע מה שהביא באפיק"י ונז"ל מדעת הרמב"ם מעש"ר שקדמו בשבולין, דהאוכלו אינו חייב מיתה. והיא לכאורה ראייה אלימתא דס"ל דחובת הכרי הוא וכדלעיל.

¹⁴ ולענין אם יכול להפריש בפועל או שהוי כל צפוננו מדומע עיין ר"מ שם פי"ג הט"ו ומש"כ אחרונים לבאר ב' הלכות אלו אהדדי.